

Mecanismul de alocare tranzitorie cu titlu gratuit în scopul modernizării sectorului energetic - *Articolul 10c*

Descrierea mecanismul de alocare tranzitorie cu titlu gratuit în scopul modernizării sectorului energetic - *Articolul 10c*

Statele membre care în 2013 au avut un PIB pe cap de locuitor la prețurile pieței (în euro) sub 60 % din media Uniunii pot acorda instalațiilor de producție a energiei electrice o alocare tranzitorie cu titlu gratuit pentru modernizarea, diversificarea și transformarea durabilă a sectorului energetic. Investițiile care beneficiază de sprijin trebuie să fie coerente cu tranziția către o economie sigură și sustenabilă cu emisii reduse de dioxid de carbon și cu obiectivele cadrului de politici ale Uniunii privind clima și energia pentru 2030 și cu îndeplinirea obiectivelor pe termen lung exprimate în Acordul de la Paris. Derogarea încetează la 31 decembrie 2030.

Statul membru organizează o procedură de ofertare concurențială, care să aibă loc în una sau mai multe runde în perioada 2021-2030, pentru proiectele care presupun un quantum total al investițiilor de peste 12,5 milioane EUR, pentru a selecta investițiile care urmează să fie finanțate prin alocarea cu titlu gratuit. Procedura respectivă de ofertare concurențială:

- (a)respectă principiile transparenței, nediscriminării, egalității de tratament și bunei gestiuni financiare;**
- (b)garantează că sunt eligibile să concureze numai proiectele care contribuie la diversificarea mixului energetic și a surselor lor de aprovizionare, la restructurarea, reabilitarea ecologică și modernizarea necesare infrastructurii, la tehnologii curate, precum tehnologiile de obținere a energiei din surse regenerabile, sau la modernizarea sectorului de producție a energiei, precum centralele de termoficare eficiente și durabile, și a sectorului de transmisie și de distribuție a energiei;
- (c)definește criterii de selecție clare, obiective, transparente și nediscriminatorii pentru clasificarea proiectelor, astfel încât să se asigure selectarea numai a proiectelor care:
 - (i) pe baza unei analize a raportului cost-beneficiu, asigură un câștig net pozitiv în ceea ce privește reducerea emisiilor și un nivel semnificativ prestabilit de reduceri ale emisiilor de CO₂, ținând cont de dimensiunea proiectului;
 - (ii) sunt complementare, răspund în mod clar la nevoile de înlocuire și modernizare și nu satisfac o creștere a cererii de energie determinată de piață;
 - (iii)oferă cel mai bun raport calitate-preț; și
 - (iv)nu contribuie la sau nu îmbunătățesc viabilitatea financiară a producției de energie electrică cu nivel foarte ridicat de emisii sau nu cresc dependența de combustibili fosili cu emisii ridicate.

În cazul în care investițiile cu o valoare mai mică de 12,5 milioane EUR care urmează să fie sprijinite prin alocarea cu titlu gratuit nu sunt selectate prin procedura de ofertare concurențială statul membru selectează proiectele pe baza unor criterii obiective și transparente. Rezultatele procesului de selecție fac obiectul unei consultări publice.

Valoarea investițiilor preconizate trebuie să fie cel puțin egală cu valoarea de piață a alocării gratuite. Valoarea de piață este valoarea medie a prețului certificatelor de pe platforma comună de licitație din anul calendaristic precedent. Până la 70 % din costurile relevante ale unei investiții pot fi sprijinite prin alocarea cu titlu gratuit, cu condiția finanțării costurilor rămase de către entități juridice private.

Alocările tranzitorii cu titlu gratuit se deduc din cantitatea de certificate pe care statul membru le-ar scoate altfel la licitație. Alocarea gratuită totală nu poate depăși 40 % din certificatele pe care statul membru în cauză le va primi în perioada 2021-2030.

Alocările către operatori se efectuează după ce aceștia demonstrează că o investiție selectată în conformitate cu normele procedurii de ofertare concurențiale a fost efectuată.

În cazul în care o investiție determină o capacitate suplimentară de producție de energie electrică, operatorul în cauză demonstrează, în plus, că el sau un alt operator asociat a dezafectat un quantum echivalent de capacitate de producție a energiei electrice cu nivel mai ridicat de emisii înainte de începutul funcționării capacității suplimentare.

Statele membre impun producătorilor de energie electrică și operatorilor de rețele să prezinte, până la data de 28 februarie a fiecărui an, un raport referitor la punerea în aplicare a investițiilor selectate, incluzând soldul alocării gratuite și cheltuielile de investiții suportate. Statele membre transmit Comisiei rapoarte în acest sens, iar Comisia le publică.

Prin mecanismul de alocare tranzitorie cu titlu gratuit pentru modernizarea sectorului energetic (articolul 10c din Directiva UE 410/2018), statele membre cu nivelul PIB-ului pe cap de locuitor din 2013 situat sub 60% din media Uniunii (în euro, la prețurile pieței), au opțiunea de a acorda instalațiilor de producție a energiei electrice o alocare tranzitorie cu titlu gratuit pentru modernizarea, diversificarea și transformarea durabilă a sectorului energetic. Finanțarea nerambursabilă este de până la 70% din costurile eligibile ale proiectului, iar proiectele de peste 12,5 milioane de euro trebuie să se desfășoare după o procedură de ofertare concurențială. Această procedură trebuie să asigure eligibilitatea proiectelor ce contribuie la diversificarea mixului energetic și a surselor lor de aprovizionare, la restructurarea, reabilitarea ecologică și modernizarea necesară infrastructurii, la tehnologii curate, precum tehnologiile de obținere a energiei din surse regenerabile, sau la modernizarea sectorului de producție a energiei, precum centralele de termoficare eficiente și durabile, și a sectorului de transmisie și de distribuție a energiei.

Pentru proiectele cu o valoare mai mică de 12,5 milioane de euro, fiecare stat membru va decide un mecanism transparent de alocare și selecție a proiectelor, iar rezultatele procesului de selecție vor face obiectul unei consultări publice. Pentru îndeplinirea obiectivelor de creștere a eficienței energetice, această schemă prevede înlocuirea capacităților curente, poluante de producere a energiei electrice în proporție de 1:1. În cazul în care investiția conduce la capacități suplimentare de producție, operatorul trebuie să fi dezafectat o capacitate de producție a energiei electrice cu nivel mai ridicat de emisii.

Fondul pentru Modernizare este finanțat prin scoaterea certificatelor la licitație. Nu sunt eligibile instalațiile de producere a energiei pe baza combustibililor solizi fosili (cu excepția statelor care aveau un PIB per capita de maxim 30% din media UE, în 2013). Banca Europeană pentru Investiții (BEI) va avea un rol esențial în evaluarea proiectelor propuse de fiecare stat membru. Finanțarea proiectelor de investiții prin Fondul de modernizare poate atinge 100% din valoarea investiției, dacă se încadrează într-unul dintre domeniile prioritare: (1) îmbunătățirea eficienței energetice, cu excepția energiei pe bază de combustibili fosili solizi; (2) stocarea energiei și modernizarea rețelelor energetice, inclusiv a conductelor centralelor de termoficare; (3) rețelele pentru transportul de electricitate și creșterea interconectărilor dintre statele membre; (4) tranziție echitabilă în regiunile dependente de emisiile de dioxid de carbon în statele membre beneficiare, astfel încât să se sprijine realocarea și recalificarea forței de muncă, educația și antreprenorialul; (5) eficiența energetică în transporturi, construcții, agricultură și deșeuri.

Investițiile în producția de energie electrică pe bază de gaze naturale în unități de **cogenerare de înaltă eficiență** în cadrul centralelor existente, care livrează energie termică în sistemele centralizate de încălzire (SACET) pot fi încadrate în Domeniile Prioritare din cadrul 10d, beneficiind astfel de finanțare nerambursabilă integrală. Alte centrale, care utilizează gaz natural - de tipul celor în ciclu combinat, care produc exclusiv energie electrică sau centrale de cogenerare pe amplasamente noi, vor fi încadrate în categoria proiectelor non-prioritare, cu finanțare maximă de până la 70%.

Fondul de modernizare va beneficia de 2% din cantitatea totală de certificate disponibilă în UE între 2021 – 2030, pot cofinanța scheme actuale, plățile pot fi efectuate în avans în fiecare an din perioada investițiilor, iar investițiile pentru domenii care nu sunt prioritare trebuie să totalizeze maxim 30% din suma totală a Fondului pentru Modernizare.

BEI și BERD s-au impus deja ca instituții financiare internaționale „verzi”. În proiectele sale de împrumut către țările de operațiuni - în general state emergente, BERD urmărește investiții verzi care să asigure sustenabilitatea economiilor respective. Abordarea privind tranziția către economia verde (Green Economy Transition, GET) este strategia BERD de a ajuta țările de operațiuni să construiască economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon și reziliente. Prin abordarea GET, BERD va spori ponderea instrumentelor financiare pentru proiecte „verzi” – împrumuturi, investiții, garanții - la 40% din volumul său anual de afaceri în 2020. Până în prezent, BERD a semnat proiecte pentru investiții verzi în valoare de 30 de miliarde de euro, a finanțat peste 1.600 de proiecte verzi și a contribuit astfel la reducerea în fiecare an a peste 100 de milioane de tone de emisii de dioxid de carbon. În același timp, BEI și-a depășit deja ținta de finanțare de 25% din

total împrumuturi destinate proiectelor verzi. În 2018, 30% din proiectele derulate de BEI, contravaloarea a 16,2 miliarde de euro, au reprezentat investiții pentru prevenirea schimbărilor climatice și promovarea emisiilor scăzute de carbon. BEI dorește să joace un rol de lider în mobilizarea resurselor financiare necesare pentru atingerea obiectivului de la Paris, de păstrare a încălzirii globale la sub 2°C.

Pe scurt, provocările climatice și țintele europene de eliminare a emisiilor de gaze cu efect de seră până în 2050 ar trebui să deschidă calea unor oportunități de investiții și să stimuleze cercetarea. Crearea instrumentelor de finanțare atenuază presiunea pe competitivitate și deschide o competiție între statele membre. Câștigătorii vor fi răsplătiți cu bunăstare sustenabilă.